

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 8 3 ● 2009

● De oeverwaluwwand van de Ouderkerkerplas in de winter. Foto: Marry de Boer.

Vogelwerkgroep Ouderkerk

● Oeverwaluw voor nestpijp. Foto: Nico van der Lelie.

Oeverwaluwwand aan de Ouderkerkerplas

In de jaren zestig van de vorige eeuw was bij de aanleg van de autosnelweg A9, behoefte aan zand. Bij Ouderkerk werd een zandlaag onder het veen weggezogen, waardoor een plas gecreëerd werd van 127 hectare. In 1992 ontstond het idee om een kunstmatige oeverwaluwwand in het beschermde zuidoostelijke deel van de plas aan te leggen.

Aanleiding voor de aanleg van de oeverwaluwwand was dat in zandhopen aan de plas enkele broedende paartjes werden aangetroffen, maar ook dat het in Nederland niet goed gesteld was met de oeverwaluw. Als voorbeeld werd gekozen voor de oeverwaluwwand van de vogelwacht Uden. Wij hebben een begroting gemaakt voor de aanleg (7400 gulden) en contact gezocht met het Groengebied Amstelland, een recreatieschap, dat het benodigde geld beschikbaar stelde. Met veel vrijwilligers van de vogelwerkgroep Ouderkerk ging in oktober 1993 de bouw van start. In vier weekenden werd de wand tot stand gebracht. Het daaropvolgende seizoen 1994 was de wand gereed voor bewoning. De wand is 25 meter lang, 2 meter hoog en heeft een diepte van 2,5 meter aan de top tot 3 meter aan de basis. Erin bevinden zich 120 gaten met een diepte van ruim een meter en een doorsnee van 10 centimeter. Voor de bouw is gebruik gemaakt van 138 kubieke meter rivierzand -

zeezand is door zijn ronde korrelstructuur niet geschikt - 670 stuks betonblokken van 30 x 25 x 15 cm, en voor de fundering 40 tegels van 60 x 40 cm. Tijdens de bouw zijn stukken PVC buis met een diameter van 10 cm in de wand gemetseld, die waren ingesmeerd met olijfolie, zodat ze na de bouw gemakkelijk konden worden weggehaald. Jaarlijks worden de nestgaten in oktober leeggehaald en schoongemaakt, om dan in februari daaropvolgend van schoon rivierzand te worden voorzien. Op deze wijze voorkomt men infectie van de vogels door vervuilde nestresten. De vogelwerkgroep heeft de wand met zwarte aarde, wilde planten en struiken een natuurlijk aanzien gegeven. Het lijkt nu op een vervallen schuurtje of een oude bunker. In 1994 begroetten wij de eerste zwaluwen in de wand. De resultaten tot en met 2008 staan in de tabel.

r.schram46@upcmail.nl

● Aantallen bezette nestgaten in de oeverwaluwwand aan de Ouderkerkerplas 1994-2008.

jaar	aantal
1994	50
1995	74
1996	96 *
1997	42
1998	90
1999	120
2000	118
2001	2 **
2002	17
2003	34
2004	75
2005	44
2006	85
2007	10 ***

* Op 23 juni 1996 hadden 3 hermelijnen de wand ontdekt en gingen uit de muur eten. We hebben toen aan de onderkant gladde kunststofplaten aangebracht en aan de bovenkant gaas gespannen dat oversteekt. Nu lijkt dat probleem verholpen.

** In 2001 is de wand verstoord door het herstellen van de beschoeiing in de onmiddellijke omgeving tijdens de broedtijd, waardoor de vogels de kolonie verlieten. Ook in 2002 zijn door de verstoring van 2001 veel minder oeverwaluwen terug gekomen.

*** De achteruitgang van 2007 was een landelijk beeld, een gevolg van slechte weersomstandigheden in Zuid-Europa.